

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.5.2018
COM(2018) 315 final

2018/0162 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Direktive 2008/106/ES o minimalni ravni izobraževanja pomorščakov in o razveljavitvi Direktive 2005/45/ES

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2018) 239 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

1.1. Razlogi za predlog in njegovi cilji

Pomen človeškega elementa za varnost človeškega življenja na morju in zaščito morskega okolja se na ravni Unije priznava od zgodnjih 90. let prejšnjega stoletja¹. Krepitev izobraževanja, usposabljanja in izdajanja spričeval za pomorščake je štela za posebno pomemben element pri doseganju visoke ravni varnosti. Na ravni EU je bilo to doseženo z določitvijo minimalnih standardov usposabljanja in izobraževanja v Direktivi 2008/106/ES, kakor je bila spremenjena². Ta direktiva na ravni EU združuje mednarodni okvir za zahteve za mednarodno usposabljanje, izdajanje spričeval in ladijsko stražarjenje za pomorščake, ki so bile razvite v okviru Mednarodne pomorske organizacije (IMO) in so predpisane z Mednarodno konvencijo o standardih za usposabljanje, izdajanje spričeval in ladijsko stražarjenje pomorščakov iz leta 1978, kakor je bila spremenjena (Konvencija STCW).

Direktiva 2008/106/ES vsebuje tudi skupen mehanizem EU za priznavanje sistemov izobraževanja, usposabljanja in izdajanja spričeval za pomorščake iz tretjih držav. Poleg tega zahteva, da Komisija ob pomoči Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA) redno preverja, ali države članice in tretje države izpolnjujejo zahteve Direktive 2008/106/ES oziroma Konvencije STCW.

Cilj Direktive 2005/45/ES³ je bil spodbujati poklicno mobilnost pomorščakov znotraj EU z olajšanjem vzajemnega priznavanja spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice. Z Direktivo je bil uveden poenostavljen postopek priznavanja spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice. Namen je bil vsem pomorščakom, ki so kvalificirani v državi članici in imajo taka spričevala, zagotoviti, da lahko delajo na ladjah, ki plujejo pod zastavo katere koli države članice.

Izvedena je bila ocena, s katero je bilo ugotovljeno, da obe direktivi ustrezata svojemu namenu ter sta v velikem obsegu izpolnili prvotne cilje in pričakovanja. Vendar so bili hkrati ugotovljeni elementi, ki so zavirali uspešnost in učinkovitost zakonodajnega okvira. Namen tega predloga je odpraviti ugotovljena pereča vprašanja.

Poglavitni cilj te revizije je torej poenostaviti in racionalizirati obstoječi regulativni okvir EU za usposabljanje in izdajanje spričeval za pomorščake, da bi se: (i) ohranila skladnost predpisov EU z mednarodnim okvirom; (ii) prenovil centralizirani mehanizem za priznavanje tretjih držav, s čimer bi se povečala njegova učinkovitost in uspešnost; in (iii) povečala pravna jasnost glede vzajemnega priznavanja spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice.

¹ Svet je v svojih sklepih z dne 25. januarja 1993 o varnosti v pomorskem prometu in preprečevanju onesnaževanja ugotovil pomen človeškega dejavnika za varno plovbo ladij. Prav tako je Svet v svoji resoluciji z dne 8. junija 1993 o skupni varnostni politiki v pomorskem prometu kot cilj določil odpravo ladijskih posadk, ki ne izpolnjujejo standardov, in dal prednost ukrepom, s katerimi želi izboljšati usposabljanje in izobraževanje, tako da se oblikujejo skupni standardi za minimalno raven usposabljanja ključnega osebja.

² Direktiva 2008/106/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o minimalni ravni izobraževanja pomorščakov (UL L 323, 3.12.2008, str. 33). Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2012/35/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 343, 14.12.2012, str. 78).

³ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/45/ES z dne 7. septembra 2005 o vzajemnem priznavanju spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice (UL L 255, 30.9.2005, str. 160).

1.2. Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike

Predlog je v celoti skladen s cilji strategije za pomorski promet iz leta 2018⁴, ki je pozvala k stalnemu usklajevanju evropskega okvira s Konvencijo STCW in vzpostavitvi enakih konkurenčnih pogojev pri izvajanju mednarodnega okvira med EU in tretjimi državami. Odkar je bila z Direktivo 2005/45/ES uvedena shema za vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice, se poleg tega določbe o priznavanju poklicnih kvalifikacij na podlagi Direktive 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁵ ne uporabljajo za priznavanje spričeval pomorščakov na podlagi Direktive 2008/106/ES.

1.3. Skladnost z drugimi politikami Unije

S tem predlogom se zagotavlja, da je veljavna zakonodaja enostavna in jasna, da ne ustvarja nepotrebnega bremena, hkrati pa sledi spremembam političnega in družbenega razvoja na evropski in mednarodni ravni. Predlog je v celoti skladen z Belo knjigo o prihodnosti prometa iz leta 2011⁶, tako da zagotavlja usklajeno izvajanje zahtev Konvencije STCW v Uniji ter varuje enake konkurenčne pogoje med državami članicami in tretjimi državami.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

2.1. Pravna podlaga

Ker predlog spreminja trenutno Direktivo 2008/106/ES in razveljavlja Direktivo 2005/45/ES, pravna podlaga, ki določa ukrepe na področju pomorskega prometa, ostaja člen 100(2) PDEU (nekdanji člen 80(2) PES).

2.2. Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Zakonodaja EU o zahtevah za usposabljanje in izdajanje spričeval za pomorščake je bila večinoma oblikovana po vzoru mednarodnih zahtev, in sicer Konvencije STCW. Ker je bila Konvencija STCW že v celoti prenesena v pravo Unije in so vse države članice njene pogodbenice, je treba Direktivo uskladiti z nedavnimi spremembami mednarodnega okvira.

Ob upoštevanju globalne razsežnosti pomorskega prometa bi bilo treba preprečiti kolizijo med mednarodnimi obveznostmi držav članic in njihovimi obveznostmi na ravni Unije. V zvezi s tem je temeljnega pomena, da se Konvencija STCW po vsej Uniji izvaja usklajeno in da se tako ohranjajo enaki konkurenčni pogoji med državami članicami.

Poleg tega centralizirani mehanizem za priznavanje tretjih držav na ravni Unije vključuje obveznost držav članic na podlagi Konvencije STCW, da ocenjujejo sisteme usposabljanja, izobraževanja in izdajanja spričeval tretjih držav, katerih spričevala, izdana pomorščakom, priznavajo. Ocena je pokazala, da je centralizirani mehanizem prispeval k zagotovitvi enakih konkurenčnih pogojev med EU in tretjimi državami, vzporedno s tem pa je pripomogel k bistvenemu znižanju stroškov v primerjavi s stanjem, v katerem bi vsaka država članica posamezno izvajala inšpekcije v tretjih državah.

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strateški cilji in priporočila za pomorsko prometno politiko EU do leta 2018 (COM(2009) 8).

⁵ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

⁶ Bela knjiga z naslovom „Načrt za enotni evropski prometni prostor – na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu“ (COM(2011) 144).

S predlaganimi ukrepi bo zagotovljeno, da države članice usklajeno uporabljajo mednarodni okvir, hkrati pa se bo z ukrepi zaščitilo učinkovito razporejanje razpoložljivih človeških in finančnih virov v okviru centraliziranega mehanizma za priznavanje tretjih držav.

2.3. Sorazmernost

Ob upoštevanju najnovejšega pravnega razvoja in sprememb Konvencije STCW predlog za uskladitev obstoječih zahtev Unije z mednarodnimi zahtevami, povečanje učinkovitosti centraliziranega mehanizma za priznavanje tretjih držav in pojasnitev opredelitve spričeval pomorščakov, ki jih države članice medsebojno priznavajo, šteje za edino sorazmerno in skladno možnost. Tak predlog zagotavlja, da sedanja visoka raven varnosti ni ogrožena, ter omogoča boljše izkoriščanje razpoložljivih virov.

2.4. Izbira instrumenta

Za dosego ugotovljenih ciljev se direktiva šteje za najprimernejšo obliko. Direktiva določa skupna načela in usklajeno raven varnosti ter zagotavlja izvrševanje pravil, vendar izbiro pravnih in tehničnih postopkov prepušča posamezni državi članici. Predlagani ukrepi so zlasti povezani z minimalnimi zahtevami za usposabljanje za pomorščake in šteje se, da Direktiva državam članicam omogoča potrebno svobodo, da v svoje sisteme usposabljanja uvedejo strožje zahteve, če menijo, da je to primerno.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

3.1. Naknadne ocene/preverjanja ustreznosti veljavne zakonodaje

Komisija je v okviru svojega programa ustreznosti in uspešnosti predpisov (v nadaljnjem besedilu: program REFIT) ocenila regulativni okvir EU za minimalno raven zahtev za usposabljanje in izdajanje spričeval za pomorščake in za vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice⁷. Ocena v okviru programa REFIT je pokazala, da je okvir EU v zvezi z usposabljanjem in izdajanjem spričeval za pomorščake večinoma dosegel svoje ključne cilje in ostaja ustrezen. Okvir EU je zlasti prispeval k odpravi ladijskih posadk, ki ne dosegajo standardov in delajo na ladjah, ki plujejo pod zastavo EU, kar je dosegel z izboljšanjem izobraževanja, usposabljanja in izdajanja spričeval za pomorščake, hkrati pa so bili z vzpostavitev centraliziranega mehanizma EU doseženi enaki konkurenčni pogoji med pomorščaki, usposobljenimi v Uniji, in pomorščaki, zaposlenimi iz tretjih držav. Hkrati je vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov na podlagi Direktive 2005/45/ES spodbudilo mobilnost pomorščakov med plovili, ki plujejo pod zastavo EU.

Ocena v okviru programa REFIT je hkrati pokazala nekatere pomanjkljivosti v njegovi učinkovitosti ter sorazmernosti nekaterih regulativnih zahtev, ki zadevajo naslednje:

- (a) Upravni okvir glede priznavanja in postopka ponovne presoje tretjih držav je neuspešen in neučinkovit:
 - časovni okvir, ki je v zakonodaji določen za priznavanje novih tretjih držav, ni realen, saj ne upošteva dovolj vseh potrebnih faz postopka;
 - razpoložljivi finančni in človeški viri, ki so vključeni v postopek priznavanja tretjih držav, se ne uporabljajo učinkovito. V postopku se trenutno ne upošteva število poveljnikov ladij in častnikov, ki bi se verjetno lahko zaposlili iz tretjih držav;

⁷ SWD(2018) 19.

- postopek ponovne presoje za tretje države se ne izvaja sorazmerno. V časovnem okviru za ponovno presojo se ne upoštevata raven skladnosti določene države z zahtevami Konvencije STCW ter število overitev, ki jih izdajo države članice.
- (b) Področje uporabe sheme za vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice, ni jasno in ne zagotavlja pravne varnosti.
- (c) Direktivo 2008/106/ES je treba v rednih časovnih presledkih usklajevati z najnovejšimi spremembami Konvencije STCW. V tem smislu trenutni postopek vključevanja sprememb Konvencije STCW povzroča precejšnje zamude in prinaša tveganje, da bi bilo pravo Unije dalj časa neskladno z mednarodnim okvirom.

3.2. Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi

Zaradi tehnične narave predvidenega predloga je bilo opravljeno ciljno posvetovanje. Štiri tedne je tako prek spletne raziskave potekalo posvetovanje z nacionalnimi strokovnjaki za STCW, združenji ladjarjev in sindikati pomorščakov. Organizirana je bila delavnica, na kateri so sodelovali države članice ter evropska združenja ladjarjev in pomorščakov, ki so izmenjevali svoje poglede o predvidenih ukrepih. Povzetek posvetovanja in podrobne povratne informacije o pripombah, podanih med postopkom posvetovanja, so predstavljeni v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen predlogu. Velika večina sodelujočih nacionalnih strokovnjakov in zainteresiranih strani je podprla predvidene ukrepe. Le zainteresirane strani, ki predstavljajo ladjarje, so izrazile nekatere pomisleke o prenovi centraliziranega mehanizma, tako da so med državami članicami odprle razpravo o potrebi po priznavanju novih tretjih držav. Kljub temu so bili njihovi pomisleki upoštevani v končnih ukrepih, da bi se morebitni ukrepi za učinkovitost uravnotežili s potrebo po ohranjanju konkurenčnosti evropskega ladjevja, tako da bi lahko država članica, ki zahteva priznanje, enostransko priznala tretjo državo, dokler se ne sprejme odločitev o njenem priznanju.

3.3. Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj

Ta predlog temelji predvsem na podatkih, zbranih med postopkom ocenjevanja v okviru programa REFIT, kot so sporočeni v ustreznem delovnem dokumentu služb Komisije⁸.

Poleg tega je bila v okviru priprave tega predloga organizirana delavnica z nacionalnimi strokovnjaki in zainteresiranimi stranmi. Hkrati je bilo v sodelovanju z Evropsko agencijo za pomorsko varnost interno zbrano tehnično strokovno znanje.

Rezultati delavnice in razprav z nacionalnimi strokovnjaki ter mnenja drugih ustreznih zainteresiranih strani so sporočeni v delovnem dokumentu služb, ki je priložen predlogu.

3.4. Ocena učinka

Ta predlog predstavlja takojšnje ukrepanje po oceni v okviru programa REFIT, v kateri so bila opredeljena vprašanja v zvezi s potrebo po uskladitvi z mednarodnim okvirom, povečanjem učinkovitosti centraliziranega mehanizma za priznavanje tretjih držav in potrebo po pravni jasnosti glede priznavanja spričeval pomorščakov. Ne pričakuje se, da bi predvideni ukrepi imeli znatne učinke (tj. razen pravne jasnosti, varnosti ali enostavnosti), bistveno drugačne rešitve pa niso na voljo. Skladno s smernicami Komisije za boljše pravno urejanje ni bila izvedena celovita ocena učinka.

⁸ SWD(2018) 19.

Vendar je predlogu kljub temu priložen delovni dokument služb Komisije, v katerem je pojasnjena utemeljitev predlaganih rešitev s tehničnega in pravnega vidika ter so povzeta mnenja zainteresiranih strani, s katerimi je med pripravo te pobude potekalo posvetovanje.

3.5. Ustreznost in poenostavitev ureditve

Ker gre za spremembo veljavnega zakonodajnega akta, ki spada v okvir programa Komisije za ustreznost in uspešnost predpisov (REFIT), je Komisija preučila možnosti za poenostavitev in zmanjšanje bremen.

Analiza kaže, da je mogoče z razveljavitvijo Direktive 2005/45/ES in uskladitvijo Direktive 2008/106/ES z mednarodnim okvirom doseči bistveno poenostavitev.

Glavni element, povezan z večjo učinkovitostjo, je prenova centraliziranega mehanizma za priznavanje sistemov tretjih držav za izobraževanje in izdajanje spričeval za pomorščake. Z uvedbo razprave med državami članicami o potrebi po priznanju nove tretje države bo celoten proces postal preglednejši glede potrebe po izvršitvi takega priznanja. Tako bi se razpoložljivi človeški in finančni viri uporabljali razumneje in učinkoviteje, saj bo potekal temeljit premislek o stroških, ki bi nastali s priznanjem, v primerjavi s konkurenčno prednostjo, ki bi jo ladje EU imele z zaposlovanjem pomorščakov iz ustrezne tretje države.

Poleg tega se bodo s podaljšanjem obdobja za ponovno presojo že priznanih tretjih držav na podlagi opredeljenih prednostnih meril sprostili viri, ki se trenutno uporabljajo neučinkovito. Razpoložljivi viri bodo iz držav, ki ladjevju EU zagotavljajo majhno število pomorščakov in predstavljajo manjše varnostno tveganje, zlasti preusmerjeni v države, ki se bodo pogostejše ponovno presojale, ker zagotavljajo največji delež pomorščakov, katerih spričevala se izdajajo zunaj Unije.

V enakem smislu se bodo s preklicem priznanj tretjih držav, ki vsaj pet let niso zagotovile nobenega poveljnika ladje ali častnika ladjevju EU, sprostila sredstva za priznanje novih tretjih držav, ki imajo več možnosti za zagotovitev delovne sile evropskim plovilom. Zaradi pomanjkanja razpoložljivih podatkov in pravne narave sprememb elementi za poenostavitev niso bili količinsko opredeljeni.

3.6. Temeljne pravice

Predlog ne vpliva na varstvo temeljnih pravic.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog ne vpliva na proračun Unije.

5. DRUGI ELEMENTI

5.1. Izvedbeni načrti ter ureditve spremljanja, ocenjevanja in poročanja

V zvezi z ukrepi, ki jih morajo prenesti države članice, je področje uporabe tega predloga zelo tehnično, hkrati pa se s predlogom spreminja le zelo omejeno število obstoječih pravnih obveznosti. Zato izvedbeni načrt glede na omejene ukrepe, ki jih države članice potrebujejo za izvedbo predlaganih ukrepov, ni obvezen.

5.2. **Obrazložitevni dokumenti (za direktive)**

Obrazložitevni dokumenti niso potrebni, saj predlagani ukrepi, ki jih morajo prenesti države članice, niso bistveni.

5.3. **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Opredelitev pojmov in področje uporabe

Člen 1 je spremenjen, da se omogočijo nove opredelitve v zvezi z novim pravilom V/3 in pravilom V/4, uvedenima v Prilogi k Direktivi 2008/106/ES. Poleg tega se je nova opredelitev „države članice gostiteljice“ po uvedbi novega člena 5b in za pojasnitev uporabe trenutnega člena 8 štela za potrebno.

Spremenjen je tudi člen 2 zaradi vključitve področja uporabe razveljavljene Direktive 2005/45/ES.

Vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice

Dodan je nov člen 5b, da se vključi shema za vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice. Člen 5b večinoma izraža razveljavljeni člen 3 Direktive 2005/45/ES, ki pojasnjuje, katera spričevala se vzajemno priznajo, da se pomorščakom s spričevalom druge države članice omogoči, da delajo na plovilih, ki plujejo pod zastavo druge države članice.

Uskladitev z mednarodnim okvirom

Člen 12 in Priloga I vključujeta nove spremembe Konvencije STCW v zvezi z novimi zahtevami za usposabljanje in kvalifikacije pomorščakov, ki delajo potniških ladjah in ladjah, ki spadajo na področje uporabe Kodeksa IGF in Polarnega kodeksa.

Priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo tretje države

Člen 19 je spremenjen, da se zagotovi izvedbeni sklep o potrebi po uvedbi postopka priznavanja novih tretjih držav. Novi postopkovni korak bo državi članici, ki zahteva priznanje, omogočil, da predstavi razloge za predložitev zahtevka za priznanje, medtem ko bodo države članice imele možnost razpravljati in odločati o zadevnem zahtevku.

Poleg tega se rok za sprejetje odločitve o priznanju tretje države podaljša z 18 na 24 mesecev, kadar pa mora tretja država izvesti večje popravne ukrepe, vključno s spremembami njene zakonodaje, pa se ustrezni rok dodatno podaljša na 36 mesecev. Podaljšanje rokov predvidoma ne bo imelo negativnih učinkov, saj lahko država članica, ki zahteva priznanje, enostransko prizna tretjo državo, dokler ni sprejeta končna odločitev o priznanju tretje države.

V členu 20 je dodan nov odstavek, ki uvaja poseben razlog o preklicu priznanja tretje države zaradi dejstva, da že vsaj pet let ladjevju EU ni zagotovila nobenih pomorščakov.

Ponovna presoja tretjih držav

Člen 21 je spremenjen, da se časovni presledek za ponovno presojo na podlagi prednostnih meril podaljša do deset let. Tretje države, ki zagotavljajo omejeno število pomorščakov ladjevju EU in predstavljajo manjše tveganje za varnost, bi bilo treba ponovno presoditi v

daljših časovnih presledkih v primerjavi s tretjimi državami, ki zagotavljajo največ delovne sile.

Podatki o overitvah, ki potrjujejo priznavanje spričeval, izdanih v tretjih državah

Člen 25a je spremenjen, da se omogoči uporaba podatkov, ki jih države članice zagotovijo o številu overitev, ki potrjujejo priznavanje spričeval, izdanih v tretjih državah, za preklic priznanja in dajanje prednosti ponovni presoji tretjih držav. V enakem smislu je nadomeščen člen 5a, da se uskladi z novim členom 25a.

Postopek spremembe in postopek v odboru

Člen 27 je spremenjen zaradi podelitve pooblastila Komisiji, da lahko na podlagi delegiranih aktov spreminja potrebne določbe Direktive 2008/106/ES, da bi bila usklajena s prihodnjimi spremembami Konvencije STCW.

Člen 27a je nadomeščen zaradi uskladitve z Medinstitucionalnim sporazumom o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016⁹.

⁹ UL L 123, 12.5.2016, str. 10.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Direktive 2008/106/ES o minimalni ravni izobraževanja pomorščakov in o razveljavitvi Direktive 2005/45/ES

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 100(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,¹⁰

ob upoštevanju mnenja Odbora regij,¹¹

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Za ohranitev visoke ravni varnosti v pomorskem prometu in preprečevanja onesnaževanja morja je bistveno, da se izboljša raven znanja in veščin pomorščakov Unije, tako da se razvije usposabljanje in izdajanje spričeval za pomorščake v skladu z mednarodnimi pravili.
- (2) Usposabljanje in izdajanje spričeval za pomorščake na mednarodni ravni ureja Konvencija o standardih za usposabljanje, izdajanje spričeval in ladijsko stražarjenje pomorščakov (v nadaljnjem besedilu: Konvencija STCW) Mednarodne pomorske organizacije (IMO) iz leta 1978, ki je bila revidirana leta 2010. Nadaljnje spremembe Konvencije STCW so bile sprejete leta 2015 o zahtevah za usposabljanje in kvalifikacije pomorščakov, ki delajo na ladjah, za katere velja mednarodni kodeks za varnost ladij, ki uporabljajo pline ali druga goriva z nizkim vnetiščem (Kodeks IGF). Leta 2016 so bile sprejete tudi spremembe Konvencije STCW v zvezi z usposabljanjem in kvalifikacijami pomorščakov, ki delajo na potniških ladjah in ladjah, ki plujejo v polarnih vodah.
- (3) Z Direktivo 2008/106/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹² se Konvencija STCW vključuje v pravo Unije. Vse države članice so pogodbenice Konvencije STCW, zato je treba doseči usklajeno izvajanje njihovih mednarodnih zavez s prilagajanjem pravil Unije o usposabljanju in izdajanju spričeval za pomorščake Konvenciji STCW. Zato bi bilo treba spremeniti več določb Direktive 2008/106/ES, da bi izražale najnovejše spremembe Konvencije STCW v zvezi z usposabljanjem in kvalifikacijami

¹⁰ UL C , , str. .

¹¹ UL C , , str. .

¹² UL L 323, 3.12.2008, str. 33.

pomorščakov, ki delajo na ladjah, ki spadajo na področje uporabe Kodeksa IGF, potniških ladjah in ladjah, ki plujejo v polarnih vodah.

- (4) Da bi se upošteval razvoj na mednarodni ravni in zagotovila pravočasna prilagoditev pravil Unije takšnemu razvoju, bi bilo treba Komisiji podeliti pooblastila za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije v zvezi z vključevanjem sprememb Konvencije STCW, tako da se posodobijo tehnične zahteve za usposabljanje in izdajanje spričeval za pomorščake. Zlasti je pomembno, da Komisija pri svojem pripravljalnem delu opravi ustrezna posvetovanja, tudi na ravni strokovnjakov, in da se navedena posvetovanja izvedejo v skladu z načeli iz Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje¹³. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov morata Evropski parlament in Svet zlasti prejeti vse dokumente hkrati s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se lahko sistematično udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (5) Direktiva 2008/106/ES vsebuje tudi centralizirani mehanizem za priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo tretje države. Ocena v okviru programa ustreznosti in uspešnosti predpisov (v nadaljnjem besedilu: program REFIT)¹⁴ je pokazala, da so bili od uvedbe centraliziranega mehanizma doseženi pomembni prihranki stroškov za države članice. Vendar je ocena hkrati pokazala, da je bilo v zvezi z nekaterimi priznanimi tretjimi državami nato le zelo omejeno število pomorščakov zaposlenih na plovilih Unije. Da bi zato učinkoviteje uporabili razpoložljive človeške in finančne vire, bi moral postopek za priznavanje tretjih držav temeljiti na analizi potrebe po takšnem priznanju, vključno z oceno števila poveljnikov ladij in častnikov, ki izvirajo iz te države in bi se lahko zaposlili na plovilih Unije.
- (6) Glede na izkušnje pri uporabi postopka priznavanja tretjih držav je bilo pri oceni v okviru programa REFIT ugotovljeno, da trenutni 18-mesečni časovni okvir ne upošteva zapletenosti procesa, ki vključuje tudi pregled na terenu, ki ga opravi Evropska agencija za pomorsko varnost. Potrebne diplomatske ureditve za načrtovanje in izvedbo takega pregleda zahtevajo več časa. Poleg tega 18-mesečno obdobje ne zadostuje, če mora tretja država izvesti popravne ukrepe in uvesti pravne spremembe svojega sistema, da bo skladen z zahtevami Konvencije STCW. Iz teh razlogov bi bilo treba rok za sprejetje sklepa Komisije podaljšati z 18 na 24 mesecev, kadar pa mora tretja država izvesti večje popravne ukrepe, vključno s spremembami pravnih določb, bi bilo treba rok dodatno podaljšati na 36 mesecev. Poleg tega bi bilo treba ohraniti možnost, da država članica, ki zahteva priznanje, začasno prizna sistem tretje države za standarde za usposabljanje, izdajanje spričeval in ladijsko stražarjenje pomorščakov, da se ohrani prožnost postopka priznavanja.
- (7) Da bi se še dodatno povečala učinkovitost centraliziranega sistema za priznavanje tretjih držav, bi bilo treba ponovno presojo tretjih držav, ki ladjevju Unije zagotavljajo majhno število pomorščakov, izvajati v daljših časovnih presledkih, ki bi jih bilo treba povečati na deset let. Vendar bi bilo treba to daljše obdobje ponovne presoje sistema takih tretjih držav združiti s prednostnimi merili, pri katerih so upoštevani pomisleki glede varnosti, s čimer se potreba po učinkovitosti uravnoteži z učinkovitim zaščitnim mehanizmom, če bi se poslabšala kakovost usposabljanja pomorščakov v ustreznih tretjih državah.

¹³ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje (UL L 123, 12.5.2016, str. 10).

¹⁴ SWD(2018) 19.

- (8) Podatki o pomorščakih, zaposlenih iz tretjih držav, so postali razpoložljivi na ravni Unije, odkar države članice sporočajo ustrezne podatke iz svojih nacionalnih registrov v zvezi z izdanimi spričevali in overitvami. Te podatke bi bilo treba uporabiti za statistične namene in oblikovanje politik, pa tudi za izboljšanje učinkovitosti centraliziranega sistema za priznavanje tretjih držav. Na podlagi podatkov, ki jih sporočijo države članice, se priznane tretje države, ki vsaj pet let ladjevju Unije niso zagotovile nobenih pomorščakov, umaknejo s seznama priznanih tretjih držav. Poleg tega pa se ti podatki uporabijo tudi pri dajanju prednosti ponovni presoji priznanih tretjih držav.
- (9) Določbe o priznavanju poklicnih kvalifikacij v skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES¹⁵ se ne uporabljajo za priznavanje spričeval pomorščakov na podlagi Direktive 2008/106/ES. Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/45/ES¹⁶ je urejala vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice. Vendar so opredelitve spričeval pomorščakov iz Direktive 2005/45/ES zastarale po spremembah Konvencije STCW leta 2010. Zato bi bilo treba shemo vzajemnega priznavanja spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice, spremeniti, da bi izražala mednarodne spremembe in nove opredelitve spričeval pomorščakov, vključene v Direktivo 2008/106/ES. Poleg tega bi bilo treba v shemo vzajemnega priznavanja vključiti tudi zdravniška spričevala pomorščakov, izdana v okviru pristojnosti držav članic. Da bi se odpravila dvoumnost in tveganje za neskladja med Direktivo 2005/45/ES in Direktivo 2008/106/ES, bi morala vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov urejati Direktiva 2008/106/ES.
- (10) Za večjo pravno varnost in skladnost bi bilo treba razveljaviti Direktivo 2005/45/ES in ustrezno spremeniti Direktivo 2008/106/ES –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Spremembe Direktive 2008/106/ES

Direktiva 2008/106/ES se spremeni:

- (1) V členu 1 se dodajo naslednje točke:

„43. ‚država članica gostiteljica‘ pomeni državo članico, v kateri si pomorščaki prizadevajo za sprejetje ali priznanje svojih spričeval;

44. ‚Kodeks IGF‘ pomeni mednarodni kodeks za varnost ladij, ki uporabljajo pline ali druga goriva z nizkim vnetiščem, kot je opredeljeno v pravilu SOLAS II-1/2.29;

45. ‚Polarni kodeks‘ pomeni mednarodni kodeks za ladje, ki plujejo v polarnih vodah, kot je opredeljeno v pravilu SOLAS XIV/1.1;

46. ‚polarne vode‘ pomeni arktične vode in/ali območje Antarktike, kot je opredeljeno v pravilih SOLAS XIV/1.2 do XIV/1.4.“

- (2) Člen 2 se spremeni:

- (a) prvi pododstavek se spremeni:

¹⁵ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

¹⁶ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/45/ES o vzajemnem priznavanju spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice, in spremembah Direktive 2001/25/ES (UL L 255, 30.9.2005, str. 160).

„1. Ta direktiva se uporablja za pomorščake, ki so navedeni v tej direktivi in delajo na čezoceanski ladji, ki pluje pod zastavo države članice, razen:“;

(b) doda se naslednji odstavek 2:

„2. Člen 5b se uporablja za pomorščake, ki:

(a) so državljani države članice;

(b) niso državljani držav članic in imajo spričevalo, ki ga je izdala država članica.“

(3) Člen 5a se nadomesti z naslednjim:

„Države članice za namene člena 20(8) in člena 21(2) ter za uporabo s strani držav članic in Komisije pri oblikovanju politik vsako leto Komisiji predložijo podatke iz Priloge V k tej direktivi o spričevalih o usposobljenosti in overitvah, ki potrjujejo priznanje spričeval o usposobljenosti. Prostovoljno lahko zagotovijo tudi podatke o spričevalih o visoki strokovni usposobljenosti, izdanih mornarjem v skladu s poglavji II, III in VII Priloge h Konvenciji STCW.“

(4) Vstavi se naslednji člen 5b:

„Člen 5b

Vzajemno priznavanje spričeval pomorščakov, ki jih izdajo države članice

1. Vsaka država članica sprejme spričevala o visoki strokovni usposobljenosti in listinske dokaze, ki jih izda druga država članica ali so izdana v okviru njenih pristojnosti, da se pomorščakom omogoči delo na ladjah v okviru njenega ladjevja.

2. Vsaka država članica prizna spričevala o usposobljenosti, ki jih izda druga država članica, ali spričevala o visoki strokovni usposobljenosti, ki jih izda druga država članica, poveljnikom ladij in častnikom v skladu s praviloma V/1-1 in V/1-2 Priloge I, tako da overi spričevalo, s čimer potrdi, da ga priznava. Overitev, ki potrjuje priznavanje spričevala, se omeji na dela, funkcije in ravni usposobljenosti ali visoke strokovne usposobljenosti, ki so določeni v spričevalu. Obrazec, ki se uporabi za overitev, se opredeli v odstavku 3 oddelka A-I/2 Kodeksa STCW.

3. Vsaka država članica sprejme zdravniška spričevala, ki jih v skladu s členom 11 v okviru svojih pristojnosti izda druga država članica, da se pomorščakom omogoči delo na ladjah v okviru njenega ladjevja.

4. Države članice zagotovijo, da imajo pomorščaki pravico do pritožbe zoper vsako zavrnitev overitve ali sprejetja veljavnega spričevala ali zoper odsotnost odgovora, in sicer v skladu z nacionalno zakonodajo in postopki.

5. Ne glede na odstavek 2 lahko pristojni organi države članice gostiteljice uvedejo dodatne omejitve del, funkcij in ravni usposobljenosti ali visoke strokovne usposobljenosti v zvezi z obalno plovbo, kakor določa člen 7, ali nadomestnih spričeval, izdanih na podlagi pravila VII/1 Priloge I.

6. Brez poseganja v odstavek 2 lahko država članica po potrebi pomorščaku dovoli, da opravlja delo, vendar ne kot radijski elektronik ali radijski operater, ob upoštevanju določb Pravilnika o radiokomunikacijah, za obdobje, ki ne presega treh mesecev, na ladji, ki pluje pod njeno zastavo, če ima hkrati ustrezno in veljavno spričevalo, ki ga je izdala in overila druga država, vendar ga zadevna država članica še ni overila za priznanje.

Dokument, ki dokazuje, da je bila vloga za overitev predložena pristojnim organom, je stalno na voljo na ladji.

7. Država članica gostiteljica zagotovi, da imajo pomorščaki, ki predložijo v priznanje spričevala za funkcije na upravljavski ravni, ustrezno znanje o pomorski zakonodaji te države članice v zvezi z nalogami, ki jih lahko opravljajo.“

(5) Člen 12 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. V presledkih, ki niso daljši od petih let, vsak poveljnik ladje, častnik in radijski operater s spričevalom, izdanim ali priznanim na podlagi katerega koli poglavja Priloge I, razen pravila V/3 iz poglavja V ali poglavja VI, ki dela na ladji ali se namerava na ladjo vrniti po obdobju dela na obali, da bi bil še priznan za sposobnega opravljati delo na ladji:

(a) izpolnjuje standarde glede dobrega zdravstvenega stanja, ki jih določa člen 11, in

(b) dokaže svojo stalno strokovno usposobljenost v skladu z oddelkom A-I/11 Kodeksa STCW.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek 2b:

„2b. Za nadaljevanje dela na ladjah, ki delujejo v polarnih vodah, vsak poveljnik ladje ali častnik izpolnjuje zahteve iz odstavka 1 tega člena ter v presledkih, ki niso daljši od petih let, dokazuje stalno strokovno usposobljenost za ladje, ki plujejo v polarnih vodah, v skladu z odstavkom 4 oddelka A-I/11 Kodeksa STCW.“;

(c) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Vsaka država članica primerja standarde usposobljenosti, ki se zahtevajo od kandidatov za spričevala o usposobljenosti in/ali spričevala o visoki strokovni usposobljenosti, izdana pred 1. januarjem 2017, s standardi usposobljenosti iz dela A Kodeksa STCW za pridobitev ustreznega spričevala o usposobljenosti in/ali spričevala o visoki strokovni usposobljenosti, in odloči, ali je treba od imetnikov takih spričeval o usposobljenosti in/ali spričeval o visoki strokovni usposobljenosti zahtevati ustrezno osvežitveno in dopolnilno usposabljanje ali oceniti njihovo usposobljenost.“;

(d) vstavi se naslednji odstavek 3a:

„3a. Vsaka država članica primerja standarde usposobljenosti, ki jih je pred 1. januarjem 2017 zahtevala od oseb, ki delajo na ladjah na plinski pogon, s standardi usposobljenosti iz oddelka A-V/3 Kodeksa STCW, in odloči, ali je treba za to osebe zahtevati posodobitev kvalifikacij.“

(6) Člen 19 se spremeni:

(a) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Država članica, ki namerava z overitvijo priznati spričevala o usposobljenosti ali spričevala o visoki strokovni usposobljenosti iz odstavka 1, ki jih je tretja država izdala poveljniku ladje, častniku ali radijskemu operaterju za delo na ladjah, ki plujejo pod njeno zastavo, predloži Komisiji zahtevek za priznanje te tretje države, ki mu priloži predhodno analizo skladnosti tretje države z zahtevami Konvencije STCW, tako da zbere podatke iz Priloge II, vključno z oceno števila poveljnikov ladij in častnikov iz te države, ki bi se lahko zaposlili.

Po predložitvi zahtevka države članice Komisija sprejme sklep o začetku postopka priznanja za to tretjo državo. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 28(2).

Kadar je bil sprejet pozitiven sklep o začetku postopka priznanja, Komisija, ob pomoči Evropske agencije za pomorsko varnost in ob morebitni vključitvi države članice, ki je predložila zahtevek, zbere podatke iz Priloge II ter oceni sisteme za usposabljanje in izdajanje spričeval v tretji državi, za katero je bil predložen zahtevek za priznanje, da bi preverila, ali zadevna država izpolnjuje vse zahteve Konvencije STCW in ali so bili sprejeti ustrezni ukrepi za preprečitev izdajanja spričeval, pridobljenih z goljufijo.“;

(b) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Komisija z izvedbenim aktom sprejme sklep o priznanju tretje države. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 28(2) v 24 mesecih od sprejetja pozitivnega sklepa v skladu z odstavkom 2.

Če mora zadevna tretja država izvesti večje popravne ukrepe, vključno s spremembami svoje zakonodaje ter svojega sistema izobraževanja, usposabljanja in izdajanja spričeval, da bi izpolnila zahteve Konvencije STCW, se lahko sklep sprejme v 36 mesecih po sprejetju pozitivnega sklepa iz odstavka 2.

Dokler ni sprejet sklep v skladu s tem odstavkom, se lahko država članica, ki predloži zahtevek, odloči enostransko priznati tretjo državo. V primeru takega enostranskega priznanja država članica Komisiji sporoči število overitev, ki potrjujejo priznavanje spričeval o usposobljenosti in spričeval o visoki strokovni usposobljenosti iz odstavka 1, ki jih izda tretja država, dokler ni sprejet sklep o priznanju.“

(7) V členu 20 se doda naslednji odstavek 8:

„8. Če ni overitev, ki bi potrjevale priznanja, ki jih država članica izda v zvezi s spričevali o usposobljenosti ali spričevali o visoki strokovni usposobljenosti iz člena 19(1), ki jih tretja država izda za več kot pet let, se priznanje spričeval te države umakne. V ta namen Komisija sprejme izvedbene sklepe v skladu s postopkom pregleda iz člena 28(2), potem ko vsaj dva meseca vnaprej obvesti državo članico in zadevno tretjo državo.“

(8) Člen 21 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Komisija ob pomoči Evropske agencije za pomorsko varnost redno in vsaj v desetih letih po zadnji presoji izvaja ponovno presojto tretjih držav, ki so bile priznane v skladu s postopkom iz prvega pododstavka člena 19(3), vključno s tistimi iz člena 19(6), da bi preverila, ali izpolnjujejo ustrezna merila iz Priloge II in ali so bili sprejeti ustrezni ukrepi za preprečevanje izdajanja spričeval, pridobljenih z goljufijo.“;

(b) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Komisija ob pomoči Evropske agencije za pomorsko varnost izvaja ponovno presojto tretjih držav na podlagi prednostnih meril. Ta prednostna merila vključujejo:

(a) podatke o rezultatih poslovanja inšpekcije za varnost plovbe v skladu s členom 23;

(b) število overitev, ki potrjujejo priznavanje spričeval o usposobljenosti ali spričeval o visoki strokovni usposobljenosti, ki jih izda tretja država v skladu s praviloma V/1-1 in V/1-2 Konvencije STCW;

(c) število ustanov za izobraževanje in usposabljanje pomorščakov, ki jih akreditira tretja država;

(d) število programov, ki jih odobri tretja država;

(e) datum zadnje presoje in število pomanjkljivosti v ključnih procesih, ki so bile ugotovljene med zadnjo presojto Komisije;

(f) vse bistvene spremembe sistema usposabljanja in izdajanja spričeval za pomorščake v tretji državi.

Če tretja država v skladu s členom 20 ne izpolnjuje zahtev Konvencije STCW, ima ponovna presoja zadevne države prednost pred drugimi tretjimi državami.“

(9) V členu 25a se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice Komisiji sporočijo podatke iz Priloge V za namene člena 20(8) in člena 21(2) ter za uporabo s strani držav članic in Komisije pri oblikovanju politik.“

(10) Člen 27 se spremeni:

(a) prvi odstavek se spremeni:

„1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 27a za spremembo Priloge V k tej direktivi glede posebne in zadevne vsebine ter podrobnosti podatkov, ki jih morajo sporočati države članice, če so ti akti omejeni na upoštevanje sprememb Konvencije in Kodeksa STCW ter spoštovanje zaščitnih ukrepov glede varstva podatkov. Ti delegirani akti ne spreminjajo določb o zagotavljanju podatkov v anonimni obliki iz člena 25a(3).“;

(b) doda se naslednji odstavek 2:

„2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 27a za spremembo Priloge I k tej direktivi in vseh drugih potrebnih določb za usklajitev Direktive z novimi spremembami Konvencije STCW in Kodeksa STCW.“

(11) Člen 27a se nadomesti z naslednjim:

„Člen 27a

Izvajanje pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji iz tega člena.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 27 se Komisiji podeli za nedoločen čas od [datum začetka veljavnosti].

3. Pooblastilo iz člena 27 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši datum, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Pred sprejetjem delegiranega akta se Komisija posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenuje vsaka država članica, v skladu z načeli iz Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Takoj ko Komisija sprejme delegirani akt, o tem hkrati uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet v skladu s členom 27, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotujeta v dveh mesecih od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka Evropski parlament in Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.“

(12) Priloga I se spremeni v skladu s Prilogo k tej direktivi.

Člen 2

Razveljavitev

Direktiva 2005/45/ES se razveljavi.

Člen 3

Prenos

Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, [12 mesecev po začetku veljavnosti]. O tem nemudoma obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 4

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 5

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik